

ara !!

amnistia llibertat

òrgan de les joventuts d'esquerra **ESTAT CATALA**
portantveu de les joventuts nacionalistes de catalunya

any I - núm. 1

redacció i administració: ronda de sant pere, 70, pral.

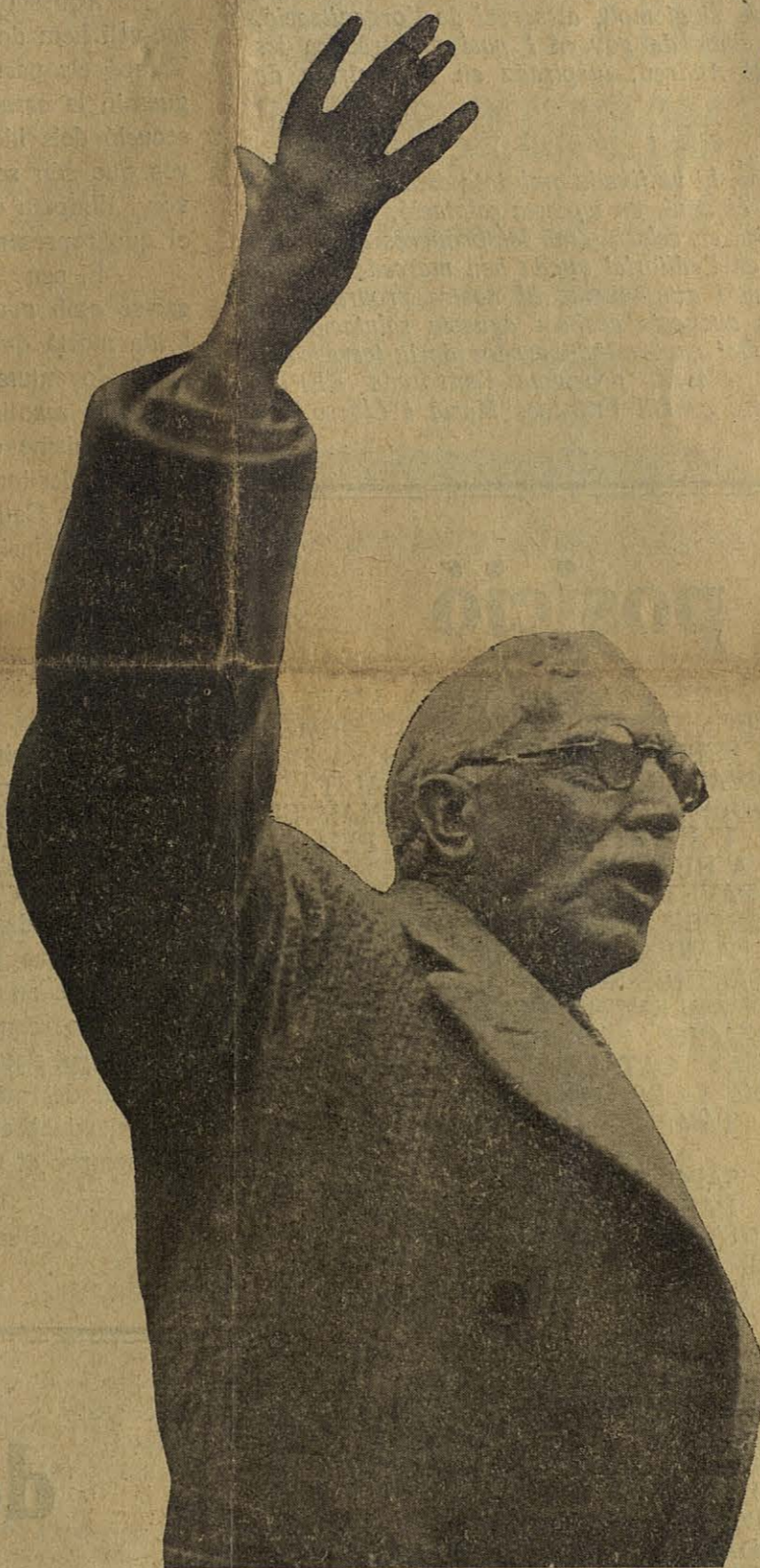
preu, 20 centims

EL NOSTRE CRIT I LA NOSTRA BANDERA

VISCA CATALUNYA... !

el pensament del nostre cabdill i president
14 d'abril del 1931...

el pensament del segon president
6 d'octubre del 1934..

catalans !

la pàtria ens necessita

endavant !

CATALANS :

Interpretant el sentiment i els anhelos del poble que ens acaba de donar el seu sufragi, proclamem la REPUBLICA CATALANA com a Estat integrant de la Federació Iberica.

D'acord amb el President de la República Federal Espanyola, senyor Niceto Alcalá Zamora, amb el qual hem ratificat els acords presos en el Pacte de Sant Sebastià, em faig càrrec provisionalment de les funcions de President del Govern de Catalunya, esperant que el poble espanyol i el català expressaran quina és en aquests moments llur voluntat.

En fer aquesta proclamació amb el cor obert a totes les esperances, ens conjurem i demanem a tots els ciutadans de Catalunya que es conjurin amb nosaltres per a fer-la prevaler pels mitjans que siguin, encara que calgui arribar al sacrifici de la pròpia vida.

Preguem que cada català, així com tot altre ciutadà resident a Catalunya, es faci càrrec de l'enorme responsabilitat que en aquests moments pesa sobre tots nosaltres.

Tot aquell, doncs, que pertorbi l'ordre de la naixent República Catalana, serà considerat com un agent provocador i com a tal traïdor a la Pàtria.

Esperem que tots sabreu fer-vos dignes de les llibertats que ens hem donat, i de la justícia que, amb l'ajut de tots, anem a establir. Ens recolzem amb bases immortals com són els drets dels homes i dels pobles i morint i tot si calgués, no podem perdre.

En proclamar la nostra República, fem arribar la nostra veu a tots els pobles d'Espanya i del món, demanant-los que espiritualment estiguin al nostre costat i enfront de la monarquia borbònica que hem abatut, i els oferim aportar-los tot el nostre esforç i tota l'emoció del nostre poble renixent per a afermar la pau internacional.

Per Catalunya, pels altres pobles germans d'Espanya, per la fraternitat de tots els homes i de tots els pobles, Catalans, sapigueu fer-vos dignes de Catalunya.

Barcelona, 14 d'abril del 1931

EL PRESIDENT,

Francesc Macià

GOVERN DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

CATALANS:

Les forces monarquistes i feixistes que d'un temps ençà pretendien traïr la República, han aconseguit el seu objectiu i han assaltat el Poder.

Els partits i els homes que han fet públiques manifestacions contra les migrades llibertats de la nostra terra, i els nuclis polítics que prediquen constantment l'odi i la guerra a Catalunya, quantifiquen avui el suport de les actuals institucions.

El fet que s'han produït doncs a tots els ciutadans la clara sensació que la República en els seus fonamentals postulats democràtics es troba en gravíssima perill.

Totes les forces autènticament republicanes d'Espanya i els sectors socials avençats, sense distinció ni excepció, s'han alineat en armes contra l'audaç temptativa feixista.

La Catalunya liberal, democràtica i republicana, no pot estar absent de la protesta que trionfa arreu del país, ni pot abandonar la seva veu de solidaritat amb els germans que, en les terres hispanes, lluiten fins morir per la llibertat i pel dret. Catalunya arbora la seva bandera, crida a tothom al compliment del deure i a la obediència absoluta al Govern de la Generalitat, que des d'aquest moment trenca tota relació amb les institucions falses i sedes.

En aquesta hora solemne, en nom del poble i del Parlament, el Govern que presideixo assumeix totes les facultats del Poder a Catalunya, proclama l'ESTAT CATALA de la República Federal Espanyola i en establir i fortificar la relació amb els dirigents de la protesta general contra el feixisme, els invita a establir a Catalunya el Govern Provisional de la República, que trobarà en el nostre poble català el més generós impuls de fraternitat en el camí anhelat de bastir una República Federal lliure i magnífica.

El Govern de Catalunya estarà en tot moment en contacte amb el poble. Aspirem a establir a Catalunya el redutec inderrotable de les escoles de la República. Invito tots els catalans a l'obediència al Govern i a que ningú no desobediï les seves ordres. Amb l'entusiasme i la disciplina del poble, ens sentim forts i invencibles. Mantindrem a retlla a tothom, però cal que cadascun es contingui subjectant-se a la disciplina i a la consigna dels dirigents. El Govern, des d'aquest moment, obrerà amb energia inextinguible perquè ningú no tracti de pertorbar ni pagar comprometre els objectius patriòtics de la seva actitud.

CATALANS: L'hora és greu i gloriosa. L'esperit del President Macià, fundador de la Generalitat, ens acompanya. Cedant al seu lloc a Catalunya i la República el cor de tots.

Visca la República i Visca la llibertat

Manuel Comandador
M. Llorens
Francesc Macià

LLEGIU A VENTURA GASSOL (segona pàgina)

LA MISSIÓ DE LES JOVENTUTS

per VENTURA GASSOL

salutació

Estem en plena activitat electoral. Estem en vigílies de grans esdeveniments, de grans activitats les quals poden fer canviar del tot el programa polític i social de la nostra Pàtria.

Es, doncs, en aquest moment històric per tants i tans conceptes que ARA!! surt a la palestra. I, la primera cosa que fa com a deure de catalans conscients, de nacionalistes purs, d'esquerristes íntegres i d'obreristes avançats, es retre homenatge a tots els herois caiguts en defensa de la pàtria i llançar a ple pulmó i sense que defalleixi ni un sol moment la veu, els crics de VISCA CATALUNYA, LLIURE I JUSTICIERA i SALUT, COMPANYS DE LA PRESO I DE L'EXILI. Si Salut i que prompte, com més aviat millor, per obra del poble sobirà us poguem tenir aquí, amb nosaltres, i contemplant egress i feliços, la nostra Catalunya, bella i lliure de totes les opressions.

* * *

No pot mancar, tampoc, la nostra més entusiasta salutació a tota la premsa nacionalista i obrera de Catalunya. Companys nacionalistes i esquerristes: ARA!! òrgan de les Joventuts d'Esquerra "Estat Català" i portantveu de les Joventuts Nacionalistes de Catalunya, us saluda amb tota l'emoció i desitja que entre tots, fent un ampli Front Popular, poguem arribar a la fita suprema de portar a la pràctica tot el programa íntegre de l'heroi nacional, cabdill màxim i etern de les nostres Joventuts d'Esquerra "Estat Català", l'immortal President Macià.

Per a realitzar això, els que formem part d'ARA!! posarem totes les nostres forces, tot el nostre saber, sigui poc, sigui molt, al servei de l'organització, per tal de fer que el nostre partit arribi als llocs de govern i posi en pràctica les conclusions aprovades en la conferència de Sant Andreu, inspirada en la doctrina de Francesc Macià.

* * *

En un altre lloc d'aquest primer número, hi va fixada amb tota exactitud la nostra posició en aquests moments històrics. No és aquí, en aquesta salutació, on creiem nosaltres que cal exposar el nostre punt de mira en relació amb les properes eleccions. Els companys, els nostres lectors, veuran que en l'editorial queda ben marcadq la nostra línia de conducta. Tot Catalunya sap qui som i què volem. El nostre programa és conegut arreu. Nacionalistes racials i obreristes avançats acabem aquesta salutació reient homenatge de gratitud, homenatge de lleialtat envers l'alliberador de la terra catalana que, amb la seva gesta gloriosa del 14 d'abril, proclamà l'enyorada REPUBLICA CATALANA. Retem homenatge al nostre cabdill Francesc Macià i Llussà.

la nostra posició

EL NOSTRE PARTIT E. R. C., TE PERFECTAMENT TOTA L'ORGANITZACIÓ ELECTORAL EN MARXA: DIRECCIÓ, COMARCALS I DEMES ORGANISMES VITALS DEL MATEIX. LA FEBRE D'AQUESTS DIES VA PUJANT DE TO, PERO, NO ES HORA, DE DIVAGAR. MANTA PERSONALITATS (?) I DEMES ES BELLUGUEN PER A PODER QUAN MENYS FIRMAR EL SEU NOM COM A FUTUR CANDIDAT. ES L'AFANY DE SEMPRE PER AQUESTS HOMES I EL VELL PROBLEMA A RESOLDRE.

NOSALTRES, AVUI, COPSEM LA GRAVETAT DEL MOMENT I NO ENS RESTA ALTRE COSA A FER QUE DEIXAR PER A DESPRES DEL TRIOMF EL PARLAR D'AQUEST ASPECTE DE LA VIDA INTERNA DEL PARTIT, MES ES NECESSARI I OBLIGAT EN NOSALTRES SORTIR AL PAS DE TERGIVERSADES ACTITUTS I VERSIONS PROBABLEMENT FETES PUBLICUES EN DESCREDIT DE LA NOSTRA ORGANITZACIÓ.

LES JOVENTUTS D'ESQUERRA «ESTAT CATALA», NO AMENACEN, CAP CANDIDAT NI RECLAMEN CAP LLOC A LES CANDIDATURES D'E. R. DE C. NO ES AQUEST EL MOMENT TAMPOC DE COMENTAR TAL ACTITUT.

EL QUE SI CAL QUE TOTHOM SAPIGA I NO HO DESCONEIXIN ELS ORGANISMES DIRECTIUS DEL PARTIT, QUE LES FORCES NACIONALISTES D'ESQUERRA, QUE CONSTITUEIXEN L'AVANÇADA D'E. R. C., NO ESTAN DISPODES A ENMUDIR SI ES CONFIRMA LA DESIGNACIÓ OFICIAL D'ALGUNS CANDIDATS QUE AQUESTS DARRERS DIES EL RUMOR PUBLIC HA FET CONEIXER.

L'ANY I MIG QUE HAVEM VISCUT SOTA LA TIRANIA I L'APROBI NO ENS HA FET PERDRE LA MEMORIA. JORNADA EIXECRABLE I DE DESCREDIT PEL PARTIT SUCCEI EN UNA DETERMINADA COMARCA PROPERA A BARCELONA, QUE TOTHOM RECORDA PERFECTAMENT. UNS TRES MAL DIRIGITS I PITJOR INTENCIONATS DELATAREN AL VIL COVARD QUE AIXIS PENSAVA ENSORRAR L'ENEMIC.

ES ENVA QUE UN ORGANISME REDUIDISSIM DEL PARTIT, VULGUI O PRETENGUI APOIAR LA SEVA CANDIDATURA. ABANS CALDRIA PREGUNTAR QUE SON ELS SENYORS QUE EL CONSTITUEIXEN I SI VERTADERAMENT REPRESENTEN AQUELLA COMARCA. PER ALTRA BANDA NO CREIEM QUE SIGUI VISTA AMB BONS ULLS PER LES DEMES TERRES QUE FORMEN LA CIRCUMSCRIPCIÓ ELECTORAL A LA QUAL PARTANYIN, AQUELLA DESIGNACIÓ.

LES JOVENTUTS D'ESQUERRA «D'ESTAT CATALA», NO AMENACEN, SURTEN AL PAS DE QUELCOM QUE PODRIA ESSER LA FITA DE L'ENSULCIADA D'UNA ORGANITZACIÓ TAN FORTA COM L'E. R. DE C. COMPTE, MOLT DE COMPTE, AMB LA DESIGNACIÓ DELS CANDIDATS. NOSALTRES NO DEMANEM LLOCS. NOSALTRES NO IMPOSEM NOMS, PERO, ENTENEM QUE A LES CANDIDATURES DE L'E. R. C. SOLAMENT HI PODEN ESSER-HI HOMES AUSTERS I CAPAÇOS, AMB UNA CONCEPCIÓ PRIMORDIAL DE LES NOSTRES COSES EN UN SENTIT RACIALMENT NACIONALISTES I QUE EN L'OBRERISME HI TROBIN AQUELL SUPORT TAN NECESSARI I ESSENCIAL, PEL MILLORAMENT DE LES CLASSES OPRIMIDES. ESSENT AIXI, LA NOSTRA ORGANITZACIÓ, GADA DIA MES EN PUIXANÇA, ES BATRA COM EN REPETIDES VOLTES HA SAPIGUT FERHO, CONTRA L'OPRESSIÓ I EL FEIXISME QUE REPRESENTEN LES DRETES, DE NO ESSER ESCOLTATS, EL SACRIFICI QUE SE'NS DEMANARIA POTSER EXCEDIRIA DE LES NOSTRES PROPRES FORCES.

No hem sentit mai l'engúnia que fa de vegades, veure un infant amb cara d'home? Doncs, encara en fa més un jove amb cara de vell. I, de la mateixa manera que serà un home mancat, en un ordre o altre, el que no hagi pogut viure com a infant la seva infància, en serà també el que no hagi pogut o sabut viure com a jove la seva joventut.

Tant la infància com la joventut són dues edats que haurien de perllongar-se el màxim possible. Les dues tenen el do de conservar l'organisme i les seves facultats espirituals en un estat de ductilitat que després no tarden a perdre i és, mentre dura aquesta, que la voluntat ha de cuinar a imprimir-hi el que demà ha de constituir el caràcter.

Quantes i quantes possibilitats s'han perdut en molts homes per haver fet fallida, pel que sigui, en aquestes dues edats que tant compten en la vida!

Joves, doncs, sapigüeu ésser joves i viure la vostra joventut de manera que, quan la vida i els anys us en prenguin el títol, vosaltres pogueu seguir sentint-ne tota la força. No tot en l'home és tivantor de braç, ni tot és musculatura. Hi ha en ell aquella altra tensió espiritual que, quan és prou forta, pot arribar a fixar una joventut per sempre. Un exemple? Francesc Macià!

Fou ell que, de cap blac, sapigué enardir i animà aquell moviment de joves a Prats de Molló que, fracassat i tot per traïdoria d'un que no era català, fou el gest que, internacionalment, donà el cop més mortal a la dictadura i a la monarquia espanyola, tot internacionalitzant el problema de Catalunya.

Aquesta mateixa sensació a la qual em referia de l'infant home i de l'home-vell hem donaria un partit, per fort que fos, que no tingués una bona joventut. També els partits tenen la seva fisonomia i ai d'aquells que, tot i éssent joves, ja tinguessin la cara de vells! Poca vida e's quedaria en el camí de les lluites per la consecució dels ideals d'aquella part del poble que ells representen. Els ideals, com a joves que són sempre, d'aquella joventut de les coses eternes, exigeixen també el fervor i l'ímpetu de la mà, del braç i de l'ànima joves. Aquest fervor i aquest ímpetu és el que representen les joventuts en els partits.

El seny que sempre han de tenir els dirigents d'un partit, quan no pot conjugar-se amb aquest ímpetu, enlloc de les regnes sensibles que guien, es converteix en brida morta que ofega.

Joventuts d'Esquerra Republicana «Estat Català», sigueu sempre aquest ímpetu que mantingui en tensió tota activitat política i que les vostres inquietuts i el vostre dinamisme donguin caràcter a aquest gran partit nostre a les mans del qual, avui, estan els destins de Catalunya.

A la Catalunya nova, a la Catalunya jove li cal també un partit jove. En aquesta cursa de velocitat dels pobles que corren per a dur a la Humanitat la torxa de la llibertat i de la justícia, Catalunya duu un temps de retard fatal en tot el poble que hagi passat les adversitats històriques que ha passat el nostre. Sigui, doncs el nostre partit amb ímpetu de joventut que guanyi aquest temps i que, amb alenada nova i renovadora, faci que Catalunya, nova també i renovada, arribi a la meta.

Aquesta és la missió essencial de les joventuts. Mal la complirien, però, si abans no es renovessin a si mateixes per l'esport, pel cultiu de l'esperit, per una bona educació política, per l'estudi conscient dels problemes polítics i socials del món i de casa nostra, en una paraula: fent que la primera lluita a lliurar i a guanyar sigui la de la pròpia formació. Una formació més completa possible i en la qual domini sempre la raó per damunt de l'instint, la sensibilitat per damunt de la força; més breu: l'esperit per damunt de la matèria.

L'home fort no és aquell que fa de la força un espectacle ni una ostentació, sinó el que en sap fer una reserva interior al servei del deure. Ni és el més fort el que no pot contenir les pròpies energies, sinó el que n'és mestre.

Sigui aquesta la força de les joventuts d'Esquerra Republicana «Estat Català» al servei del més pur i del més fervent nacionalisme, en aquell sentit humà, universalista i obrerista que li donà Francesc Macià, que en fou el gloriós fundador i en serà sempre el Cap espiritual que ha de dur-nos a la victòria!

Penal de Cartagena, 19-1-1936.

dones, a la lluita!

Ja tenim les eleccions a sobre, aquestes eleccions, tant i tant esperades per nosaltres les dones catalanes, per a donar fe de vida i refermar una vegada més la nostra posició nacionalista i esquerrista.

Després d'un llarg termini de govern de la «terregada» monarquitzant i feixista de Gil Robles, Lerroux i Cambó, hem vist els nostres pares, fills i germans condemnats, contra tota classe de justícia, pel sol fet d'aixecar-se en defensa de l'ideal més digne que existeix: la Pàtria.

També hem pogut veure la seva política de deixar sense escola els nostres fills, milers i milers d'infants tirats al carrer, per tornar els bens a la Companyia de Jesús, portar la misèria a infinitat de llars obreres per implantar, altra vegada, el feudalisme i, finalment, els famosos afers «Straperlo-Tayà». Què pretenien i què es proposaven?

Les boles negres de la Cambra —nascuda ja morta— ho demostren clarament. Robatori i introducció a les nostres llars d'aquell mal viure que imposa el joc. I això veïllant, deien, per l'engrandiment d'Espanya! Deixarem nosaltres, filles, esposes i mares que governi altra vegada aquesta gentusa?

No hi ha dubte, que per damunt de tot i contra tot, la dona catalana, —conscient sempre del seu deure— defensarà, si és necessari amb les dents, els drets obreristes i nacionalistes de Catalunya.

No defallirà ni un sol moment davant les forces cavernàries, imitadores grotesques de Mussolini, no permetent, així, la política de «cataclisme» que això representa i sabrà, quan calgui, posar-se a la barrera per dir-los, amb veu potent i sense defallir ni un sol moment, NO PASSAREU!

VOTEU EL FRONT POPULAR D'ESQUERRES

Germans que caiguèreu heroicament el 6 d'octubre; germans que esteu en presons infamants complint penes injustes i exagerades; germans que esteu en terres llunyanes, en l'exili sagrat, patint fam i portant arreu del món el sentiment de la Nacionalitat Catalana: *Les Joventuts d'Esquerra Estat Català*, us prometen fer justícia i donar als traïdors de casa nostra i als assassins d'Astúries el càstig que es mereixen.

Penseu, germans, que el vostre record serveix de guia a les joventuts de la Catalunya lliure i justiciera.

som l'ala esquerra...! presó de pamplona, 1936

Si! les Joventuts d'Esquerra "Estat Català" som l'ala esquerra del nostre partit, l'Esquerra Republicana de Catalunya. Som l'ala esquerra i volem que se'ns consideri com a tals en tots els llocs i en totes les ocasions.

Esquerra Republicana de Catalunya es un partit obrerista, un partit que té en el seu programa les reivindicacions del proletariat i necessita, per tant, unes joventuts potents, fortes, disciplinades i enèrgiques, per tal de que en el moment oportú, si hi ha alguna vegada claudicacions, puguin aixecar la seva veu i, fent-la sentir als organismes dirigents i responsables del partit, es rectifiqui el camí, si és que s'ha equivocat. Necessita unes joventuts que empenyin d'una manera seguida, i sense cap classe de contemplacions, al partit cap a les millores de tipus social i econòmic, cap a la legislació revolucionària, quan sigui Govern.

I aquestes joventuts que necessita el nostre partit, són les joventuts d'Esquerra "Estat Català". Elles són i volen ésser, l'ala que reivindica, completament, el programa nacionalista i obrerista de Francesc Macià, el nostre cabdill etern. Elles són les que en els mítings i grans concentracions cuiden de l'organització, donen homes i treballen incansablement per tal de que sigui un gran èxit i no falli ni una sola de les consignes que s'hi han donat. Elles, i ningú més, són les que han d'impulsar, i impulsaran, els homes timorats, els petits i grans burgesos del nostre partit, per tal de que deixin, almenys un xic de banda els seus interessos de classe per anar, d'una vegada, a solucionar tots els innombrables problemes que a la nostra pàtria se li presenten.

I per això, per portar a cap aquesta tasca, conjuminant-la amb una grandiosa activitat esportiva, es pel que demanem, principalment, RESPECTE!

Respecte pels militants que componen les nostres joventuts; respecte per al nom gloriós d'Estat Català; respecte per a la nostra organització; respecte per l'actuació austera i noble de les joventuts d'Esquerra "Estat Català". Com a organisme integrat del Partit, com a militants d'Esquerra Republicana de Catalunya podem exigir, i exigim, que la gent del Partit i els periòdics que actualment porten l'orientació del Partit, es donguin compte del què són les joventuts d'Esquerra "Estat Català".

Que el mite de que es un partit dins un altre partit desapareixi. Que resurxi ben forta, ben potent, la idea de què les joventuts d'Esquerra "Estat Català", són l'ala esquerra del partit i que elles porten com a guia, únicament i exclusivament, el programa íntegre de Francesc Macià...

I, seguint aquest camí, anant per aquests viarans serà quan, desapareguts tots els recels, Esquerra Republicana de Catalunya i les joventuts d'Esquerra "Estat Català" avançaran lliurement pel camí del màxim engrandiment, pel camí de la victòria grandiosa la qual, únicament, es trobarà quan s'hagi trobat la veritable unió dins el partit. No són, però, les joventuts les que no volen aquesta unió. No són més aviat els que, diem-ho clarament, per ambicions de càrrecs o per a mantenir capelletes es creuen que han de posar trabes a les nostres joventuts i que així podran continuar la seva política de cassinet de barriada.

Però, les joventuts d'Esquerra "Estat Català", estan disposades a tot. Contestaran

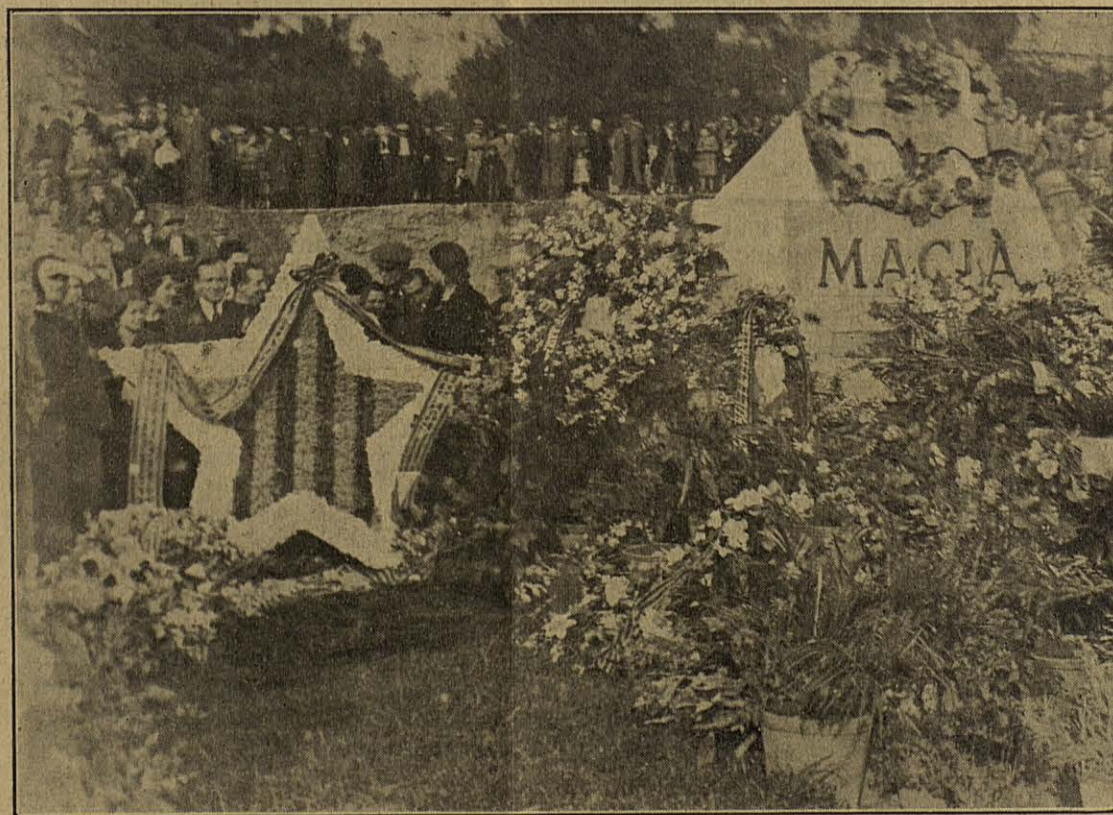
de la manera com siguin tractades. Si hi ha voluntat d'unió les joventuts seran les primeres d'acceptar-la. Ara, que si es vol, com fins avui, continuar amb la tautologia de combat encarnat contra les joventuts, aquestes lluitaran fins a morir per desenmascarar els arribistes i posar a la llum del dia la tàctica i posició dels que, amb un personalisme estúpid i inconscient, volen ésser diputats o regidors...

Les Joventuts d'Esquerra "Estat Català", allionades pels durs esdeveniments d'octubre han sortit de la lluita més fortes i més potents que mai, i estan, ara, a l'expectativa de l'actuació dels homes representatius per a obrar en conseqüència.

Som militants, som un organisme integrat del Partit i, com a tals, exposem aquí el nostre pensament. Les joventuts d'Esquerra "Estat Català" necessiten, i volen, el respecte de tota Esquerra Republicana de Catalunya i llavors, elles, les joventuts, respondran a aquesta confiança mútua donant tot l'apoi, tota la seva força i tot el seu saber per a la lluita de conjunt, sense regatejar cap sacrifici, contra l'enemic tradicional, les dretes.

J. S.

per CATALUNYA, ingresseu a les joventuts d'esquerra ESTAT CATALA

EN EL SEGON ANIVERSARI

El dia 25 del darrer desembre s'acompliren dos anys del traspàs del nostre fundador i etern cabdill, Francesc Macià.

Les joventuts, en magna i formidable manifestació anaren a depositar damunt la seva tomba aquest magnífic escrit del gravat, símbol etern del seu ideal.

ARA !!, en el moment de la seva aparició ret homenatge a l'alliberador de la Pàtria, amb prometença de guardar en tots els terrenys, les normes per ell traçades.

UNA VISITA ALS COMPANYS EMPRESONATS PEL FEIXISME

L'EXCURSIO

Era a primers del passat gener, que aprofitant l'excursió patrocinada per l'Ateneu Republicà de Gràcia, i organitzada per l'actiu militant de les Joventuts d'Esquerra "Estat Català", el nostre bon amic Joaquim Martínez, anàrem a visitar els nostres germans que amb motiu dels gloriosos fets d'octubre compleixen condemna al fort de Sant Cristòfor de Pamplona.

Els expedicionaris ja els pots suposar, lector. Tot compost de militants d'E. R. i de familiars dels empresonats, amb unes ganes boges de poder estrènyer en forta abraçada els amics i fills i germans que per la llibertat de Catalunya ofrenaren llur llibertat.

No anem a fer ara literatura del viatge, no són aquests els moments, ni eren els seus plaers l'objectiu de l'excursió. El que importava aleshores que realitzaren el viatge i el que importa ara — amb tota l'exigència d'un ineludible deure a complir — eren aquells magnífics companys que dintre les celles repugnants es passen hores i hores, dies i dies esperant la vinguda del conegut, desitjant la visita del familiar que mai no acaben d'arribar, que mai no poden acabar d'arribar.

Vagi en lloc preferent, en nom nostre i en nom de l'organitzador — que ens prega que així ho fem constar — el nostre agraïment al company Urrizalqui, president de l'«Alianza de Socorro a los Presos». Gràcies a ell poguérem veure assolits els nostres desigs i gràcies als seus treballs fou possible als presoners d'abraçar els seus familiars que ens acompanyaven.

LA VISITA AL CASTELL

En sortir de Pamplona, després de 10 quilòmetres de carretera pessima i de pujades i corbes pronunciadíssimes, hom troba el tètric castell, situat de faisó enclotada al cim de la muntanya. Hom no el veu fins que s'hi troba al damunt. Al llarg del camí, escrits en pintura roja damunt els costats rocosos de la carretera, s'hi poden llegir uns rètols que diuen: «Mueran los asesinos Lerroux y Gil Robles», «Abajo la reacción sangui-naria», «Luchemos por la victoria del proletariado», «Juventud Comunista», «Juventud Socialista...»; així fins una trentena, ben bé. Aquests rètols foren escrits com a salutació als companys que, sortint del castell, eren traslladats al penal de Burgos.

Allà dalt hi fa un fred intentíssim, cal dir només, que degut a ell, la guàrdia exterior del castell és rellevada cada deu minuts.

L'entrada al fort es realitza amb tota mena de precaucions. Ens feren introduir dintre un gran túnel, tot humitós, on haguérem d'esperar prop de mitja hora a peu dret la vinguda del director que era a complir el precepte dominical, com a fidel complidor de l'Església catòlica que ordena santificar les festes.

Per fi arribà i forem entrats a la sala de visites — una doble filera de reixes separades per més d'un metre de distància i recobertes de tela metàl·lica. Una foscoria absoluta, a la qual els ulls es resisteixen a acostumar-se i una pudor horrible, barrejada repugnant de la humitat i de l'aire enrarrit que allà es respira. Una pudor sols suportable per força, com ho han de fer els nostres germans o bé com a complement del preu d'un gran desig com era el que sentíem tots els que ens trobàvem allà.

Per fi, després d'uns minuts d'espera, minuts que ens semblaren eternitats, aparegueren a l'altre costat del reixat els rostres nobles i altius — altius per la satisfacció del deure acomplert — dels nostres amics i companys. Els ulls de tots guspiregen d'alegria i d'emoció i cerquen dins l'obscuritat, la faç coneguda, el rostre estimat. I tot seguit: «Joana!», «Enric!», «Carmela! ha envellit molt la mare?», «No ho sento!», «Com dius?», «No ho diguis a casa que estem així!», «Rosa! parla'm no ploris!». Es un fantàstic garbuix de paraules i de frases. Sembla impossible com podem entendre'ns. De sobte, més forta que totes es fa sentir la veu del guardià — el qual primer ens havia recomanat sense gens d'èxit que no parléssim en català — que ressona forta, barroera i impressionant: «Listos! Fuera!».

Ja? Ja? Tants quilòmetres, tants sacrificis monetaris per això? Per això?... Sí, per això! per deu minuts de conversa — quina conversa! — més de quatre-cents quilòmetres en un sol dia. Val la pena, ells s'ho mereixen, això i molt més! però els familiars no es resignen, volen parlar més; volen sentir la força dels braços nervuts estrenyent-los el cos. Insisteixen prop del director, no en poden treure res. Per fi, gràcies a l'abnegació i a la persistència del company Urrizalqui, els excursionistes que tenien familiars reclosos poderen passar a abraçar-los al despatx del director.

IMPRESSIO

Vertaderament els companys reclosos al fort de Sant Cristòfor tenen, com no!, tota la raó en llurs queixes. Allà, en aquell am-

(Segueix a la pàgina tercera)

catalans : cotitzeu pro-presos i exiliats